

METODOLOGIJA ZA OBRAČUN I ISKAZIVANJE EFEKTIVNE KAMATNE STOPE UGOVORA O FINANSIJSKOM LIZINGU I. OPĆE ODREDBE

Ovom Metodologijom bliže se uređuje način i metodologija po kojoj se izračunava i iskazuje efektivna kamatna stopa (u daljem tekstu: EKS) na ugovore o finansijskom lizingu (u daljem

tekstu: ugovor) koje odobravaju davaoci finansijskog lizinga shodno Odluci o jedinstvenom načinu obračuna i iskazivanja efektivne kamatne stope ugovora o finansijskom lizingu (u daljem tekstu: Odluka).

II. METODOLOGIJA IZRAČUNAVANJA EKS

Osnovu jedinstvenog načina obračuna EKS ugovora o finansijskom lizingu čini složeni kamatni račun i dekurzivni obračun kamate. Jedinstveni način izračunavanja EKS zasniva se na metodi neto sadašnje vrijednosti.

Primjenom EKS diskontovani novčani prilivi izjednačavaju se sa diskontovanim novčanim odlivima, koji se odnose na finansijski lizing.

Efektivnom kamatnom stopom iskazuju se troškovi finansijskog lizinga i drugih finansijskih usluga koje plaća korisnik lizinga/korisnik finansijskih usluga (u daljem tekstu: korisnika ako nije drugačije naznačeno) pri čemu su ti troškovi izraženi kao procenat ukupnog iznosa ovih usluga na godišnjem nivou.

Pod novčanim tokovima, u smislu ove Metodologije, podrazumijevaju se svi tokovi novca između davaoca lizinga i korisnika koji su u vezi sa ugovorom o finansijskom lizingu, odnosno koji su dio uslova ugovora ili uslovljavaju zaključivanje ugovora. Novčani tokovi od strane trećeg lica prema davaocu lizinga se ne uključuju u novčani tok za izračun EKS obzirom da isti ne predstavljaju direktni novčani tok između davaoca lizinga i korisnika (npr. subvencionirana naknada, kamata i sl.).

Obzirom da pri izradi ponude postoje slučajevi kada nisu poznati datum zaključivanja ugovora, datum isplate dobavljaču objekta lizinga, datum isporuke objekta lizinga, datum dospijeća prve rate, te datum dospijeća svih ostalih novčanih izdataka korisnika/davaoca lizinga, iskazana EKS na ponudi ne mora biti identična EKS iskazanoj na otplatnom planu koji se uručuje korisniku pri zaključivanju ugovora i u ugovoru. Bitno je da je pri iskazivanju EKS jasno vidljivo na koji datum izrade ugovora i otplatnog plana vrijedi iskazana EKS.

III. IZRADA OTPLATNOG PLANA

Kod zaključivanja ugovora davalac lizinga uručuje korisniku otplatni plan bez pomoćnih kolona za izračunavanje EKS, sa jasno iskazanom EKS.

Otplatni plan s pomoćnim kolonama za izračunavanje EKS davalac lizinga odlaže u svoj lizing dosije korisnika. Pomoćne kolone za izračunavanje EKS su:

- 1) neto novčani tok i
- 2) diskontovani neto novčani tok.

Ispred zaglavlja otplatnog plana moraju se navesti naziv i adresa davaoca lizinga (informacije koje omogućuju kontakt) i korisnika. Otplatni plan također treba sadržavati datum izrade, te napomenu da iskazani EKS vrijedi na datum izrade otplatnog plana. Otplatni plan koji se uručuje korisniku pri zaključivanju ugovora, mora sadržavati pečat davaoca lizinga, te potpis odgovornog lica davaoca lizinga.

Izrada otplatnog plana zasniva se na pretpostavljenom redovnom toku svih transakcija (novčanih tokova), koji podrazumijevaju urednost svih strana u izvršavanju obaveza koje iz ugovora proističu. Smatra se da ugovor važi u onom periodu za koji je zaključen. Za potrebe ove Metodologije pretpostavlja se da davalac lizinga i korisnik ispunjavaju svoje obaveze pod dogovorenim uslovima i o dospijeću. Npr., ako je ugovorom predviđena veća nominalna kamatna stopa onda kada korisnik uredno ne izvršava svoje novčane obaveze, tu činjenicu treba zanemariti i otplatni plan izraditi na osnovu one kamatne stope koja je predviđena kod redovne (uredne) otplate lizinga.

Kod ugovora koji sadrže klauzule o promjenljivosti nominalne kamatne stope, te naknade ili provizije koje ulaze u izračunavanje EKS, EKS se izračunava pod pretpostavkom da su

kamatna stopa i druge naknade fiksne. Na otplatnom planu kao i na ugovoru obavezno se navodi nominalna kamatna stopa, uz napomenu da li je riječ o fiksnoj ili promjenljivoj kamatnoj stopi.

Ako tokom trajanja ugovora dođe do promjene nominalne kamatne stope, naknade ili provizije koje ulaze u izračunavanje EKS, davalac lizinga je dužan pismeno ili u elektronskom obliku obavijestiti korisnika lizinga/korisnika finansijske usluge o promjeni prije početka primjene iste.

Ugovori s valutnom klauzulom, iskazuju se u KM prema kursu koji važi na dan izrade otplatnog plana. Kurs po kojem je izvršena prethodna konverzija obavezno se navodi na otplatnom planu. Ako davalac lizinga koristi više od jednog kursa (npr. kupovni kurs pri finansiranju predmeta lizinga, prodajni kurs pri povratu sredstava), na otplatnom planu treba navesti svaki od korištenih kurseva i za šta se pojedini kurs koristio.

Izuzetno, ugovori s valutnom klauzulom mogu se iskazivati u stranoj valuti (umjesto u KM) ako se pri finansiranju i povratu sredstava koristi isti kurs (npr. srednji kurs Centralne banke Bosne i Hercegovine).

IV. IZRAČUNAVANJE EKS ZA UGOVORE FINANSIJSKOG LIZINGA POMOĆU OTPLATNOG PLANA

EKS na ugovore o finansijskom lizingu izračunava se iz otplatnog plana. Pregled bitnih elemenata Plana otplate na ugovor o finansijskom lizingu dat je kao Obrazac 1. uz ovu Metodologiju i njegov je sastavni dio. Otplatni plan može sadržavati i druge podatke osim propisanih bitnih elemenata.

Obrazac 1. popunjava se na sljedeći način:

- 1) U kolonu "Period" unosi se redni broj perioda u kome je ugovoren novčani tok. Multi period je period prvog novčanog toka ili datum aktiviranja ugovora (novčani priliv korisnika uvijek nastaje u nultom periodu). Preuzimanje predmeta lizinga od strane korisnika predstavlja novčani priliv u visini iznosa neto finansiranja. Posljednji period je period posljednjeg novčanog toka.
- 2) U kolonu "Datum dospijeća" unosi se datum kada je ugovoren određeni novčani tok. Bitno je navesti tačan datum s obzirom na to da se EKS računa prema stvarnom (kalendarskom) broju dana u mjesecu i 365/366 dana u godini.
- 3) U kolonu "Iznos neto finansiranja" unosi se novčani priliv korisnika (preuzimanje predmeta lizinga od strane korisnika predstavlja novčani priliv u visini iznosa neto finansiranja).
- 4) U kolonu "Lizing naknade" unosi se iznos rate lizing naknade koju korisnik uplaćuje davaocu lizinga u određenom periodu.
- 5) u kolonu "Amortizovana vrijednost predmeta lizinga" unosi se dio rate lizing naknade iz određenog perioda koji se odnosi na otplatu iznosa neto finansiranja (glavnica), pri čemu posljednji period u ovoj koloni sadrži i preostalu vrijednost predmeta lizinga ako je ona predviđena ugovorom o finansijskom lizingu.
- 6) u kolonu "Kamata" unosi se iznos kamate koji se uplaćuje iz rate lizing naknade u svakom periodu.
- 7) u kolonu "Druge uplate" unose se sve druge uplate koje korisnik plaća davaocu lizinga na osnovu zaključenog ugovora. Za ugovore zaključene sa korisnicima finansijskih usluga u ovu kolonu se uključuju i sve eventualne uplate koje se plaćaju davaocu lizinga ili trećoj strani, a direktno su povezane sa finansiranjem predmeta lizinga, tj. predstavljaju uslov korištenja predmeta lizinga, a u

skladu sa Zakonom o zaštiti korisnika finansijskih usluga.

U ove uplate za **finansiranje korisnika finansijskih usluga uključuju se:**

- troškovi za obradu zahtjeva za finansiranje putem lizinga;
- troškovi interkalarnе kamate;
- troškovi upisa ugovora o finansijskom lizingu u registar zaloga,
- porez na dodanu vrijednost (PDV);
- drugi troškovi u vezi sa sporednim uslugama koje su uslov za zaključivanje ugovora, odnosno uslov za korištenje predmeta lizinga (npr: trošak osiguranja imovine i lica), a u skladu sa ugovorenim dinamikom plaćanja i Zakonom o zaštiti korisnika finansijskih usluga.

Po osnovu **finansiranje korisnika lizinga uključuju se:**

- troškovi naknada za obrade zahtjeva za finansiranje putem lizinga;
- troškovi interkalarnе kamate;
- troškovi upisa ugovora o finansijskom lizingu u registar zaloga;
- porez na dodanu vrijednost (PDV) i
- ostale slične naknade ili provizije koje korisnik lizinga direktno plaća davaocu lizinga.

U ove uplate za **finansiranje korisnika ne uključuju se:**

- zatezne kamate ili bilo koji drugi troškovi ili penali proizašli iz nepoštovanja ugovorenih odredbi;
 - troškovi instrumenata osiguranja, poštarina, troškovi telegrama i telefaksa;
 - troškovi koji nisu poznati na dan izračuna, a mogu nastati u toku realizacije ugovora o finansijskom lizingu i
 - ostale slične naknade.
- 8) u kolonu "Neamortizovana vrijednost predmeta lizinga" unosi se neotplaćeni dio iznosa neto finansiranja (glavnice).
 - 9) u kolonu "Opis" unosi se kratak opis novčanog toka u određenom periodu.
 - 10) u kolonu "Neto novčani tok" unosi se novčani tok koji se sastoji od razlike zbira podataka iz kolona 5, 6, i 7 i podataka iz kolone 3 u određenom periodu.
 - 11) u kolonu "Diskontovani neto novčani tok" unosi se diskontovani iznos neto novčanog toka iz kolone 10, koji se izračunava primjenom slijedeće formule:

$$NNT_k \left(1 + \frac{EKS}{100} \right)^{-\left(\frac{d}{t}\right)}$$

Pri čemu je:

- **NNT_k** - neto novčani tok u periodu k,
- **EKS** - efektivna kamatna stopa, koja je aproksimativno rješenje jednačine

$$\sum_k \left[NNT_k \left(1 + \frac{EKS}{100} \right)^{-\left(\frac{d}{t}\right)} \right] = 0.$$

a, d/t - zbir (1) broja dana od datuma nultog perioda do 31. decembra te godine, kao dijela broja dana u godini nultog perioda, (2) broja godina od godine novčanog toka koji se diskontuje do godine nultog perioda, ali ne uključujući te dvije godine, i (3) broja dana od datuma početka novčanog toka koji se diskontuje, kao dijela broja dana u godini tog novčanog toka do 31. decembra prethodne godine. Matematička formula za obračun d/t izražava se na sljedeći način:

$$\frac{d}{t} = \left[\frac{yyyy(0).12.31. - dat(0)}{t(0)} \right] + [yyyy(k) - yyyy(0) - 1] + \left[\frac{dat(k) - (yyyy(k) - 1).12.31.}{t(k)} \right]$$

t(0)=1+yyyy(0).12.31.-yyyy(0).01.01.

t(k) = 1+yyyy(k).12.31.-yyyy(k).01.01.

pri čemu je:

dat(0) - datum nultog period i

dat(k) - datum perioda u kojem se nalazi novčani tok koji se diskontuje.

Pri diskontovanju neto novčanih tokova primjenjuje se kalendarski broj dana u mjesecu i 365/366 dana u godini.

Dobivena EKS obavezno se iskazuje i na otplatnom planu, te mora biti uočljivija od ostalih elemenata (informacija). EKS je po pravilu najmanje jednaka ugovorenoj nominalnoj kamatnoj stopi. Izuzetno, ako je EKS, obračunata u skladu sa odredbama ove odluke, manja od ugovorene kamatne stope ili ne može da se izračuna, davalac lizinga je dužan da o tome pismeno obavijesti korisnika, kao i da pruži objašnjenje zbog čega je EKS manja, odnosno zbog čega nema ekonomski smisleno rješenje (npr. kad ima negativnu vrijednost ili je nije moguće izračunati). Na otplatnom planu obavezno treba navesti u kojoj se valuti iskazuju navedeni iznosi.

Za izračunavanje efektivne kamatne stope po formulama iz ove Metodologije koriste se metodi pokušaja i linearne interpolacije, uz upotrebu odgovarajućeg računskog programa.

PLAN OTPLATE FINANSIJSKOG LIZINGA

Korisnik lizinga / Korisnik
financijskih usluga

(Ulica)

(Grad)

Tel: _____

Fax: _____

Valuta _____

Iznos neto finansiranja _____

Neto nabavna
vrijednost _____

Učesće _____

S valutom
klauzulom
bez valutne
klauzulom

Rata lizing
naknade
Nominalna
kamatna stopa
%

Fiksna/promjenljiva
%

Efektivna kamatna stopa u % (EKS)

Period	Datum dostjeca	Iznos neto finansiranja	Rata lizing naknade	Amortizaciona vrijednost predmeta lizinga	Kamata	Druge uplate	Neamortizovana vrijednost predmeta lizinga	Opis	Neto novčani tok	Diskontovani neto novčani tok
1	2	3	4=5+6	5	6	7	8	9	10=(5+6+7)-3	11
0										
1										
2										
3										
4										
5										
Ukupno										

Napomena: Iskazana EKS važeća je na dan izrade oplatnog plana.

Datum aktiviranja oplatnog plana _____

Potpis odgovornog lica i pečat